

Η μελέτη της αγίας Γραφής.

Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Παπαγιάννης (†).

Ας μελετήσουμε σήμερα τον πρόλογο του βιβλίου «Σοφία Σειράχ», τον οποίο συνέταξε ο εγγονός του συγγραφέως (του Ιησού υιού Σειράχ) και μεταφραστής του βιβλίου στην ελληνική. Με απλά λόγια λέει τα εξής:

«Σ' εμάς τους Ιουδαίους έχουν δοθεί από τον Θεό πολλά και μεγάλα αγαθά με τα βιβλία του νόμου και των προφητών και τα άλλα ιερά βιβλία. Έτσι ο ισραηλιτικός λαός έχει αποκτήσει ηθική μόρφωση και σοφία. Τα αγαθά αυτά όμως δεν πρέπει να μείνουν κτήμα λίγων ανθρώπων, αλλά να διαδοθούν όσο το δυνατόν περισσότερο, ώστε όλοι οι φιλομαθείς να μπορούν να τα απολαύσουν και να ωφεληθούν από αυτά. Γι' αυτό ο πάππος μου Ιησούς, ο οποίος ασχολήθηκε πολύ με τη μελέτη των αγίων Γραφών, αποφάσισε να γράψει και αυτός ένα βιβλίο σχετικό με τη θεία μόρφωση και σοφία, ώστε οι φιλομαθείς διαβάζοντάς το να προοδεύσουν περισσότερο σε μια ζωή σύμφωνη με τον νόμο του Θεού. Εγώ δε επί της βασιλείας του Πτολεμαίου που επονομαζόταν Ευεργέτης, ήρθα και εγκαταστάθηκα στην Αίγυπτο και διαπίστωσα ότι οι εκεί συμπατριώτες μας υστερούσαν πολύ στη θρησκευτική μόρφωση. Βρήκα λοιπόν ένα πιστό αντίγραφο του βιβλίου και με πολύ κόπο και μεγάλη επιμέλεια το μετέφρασα στην ελλη-

νική γλώσσα, για να μπορούν και οι Ιουδαίοι της διασποράς να το μελετούν και να παρακινούνται από αυτό στο να συμμορφώνουν τη ζωή τους κατά τον νόμο του Κυρίου. Σας παρακαλώ λοιπόν να διαβάσετε με προσοχή και ενδιαφέρον το βιβλίο αυτό και να με συγχωρήσετε, αν νομίζετε ότι κάποιες λέξεις δεν τις απέδωσα ακριβώς στη μετάφραση. Γιατί οι εβραϊκές λέξεις δεν έχουν την ίδια δύναμη και σημασία, όταν μεταφραστούν σε άλλη γλώσσα. Γι' αυτό και τα βιβλία της αγίας Γραφής που έχουν μεταφρασθεί, παρουσιάζουν αρκετές διαφορές από το πρωτότυπο κείμενο».

Ας κάνουμε τώρα κάποιες παρατηρήσεις στον πρόλογο αυτόν, που θα μας δώσουν χρήσιμα διδάγματα.

α'. Οι Ιουδαίοι – λέει ο συγγραφέας – ήταν προνομιούχοι, γιατί είχαν στη διάθεσή τους τα ιερά και θεόπνευστα βιβλία, στα οποία ήταν γραμμένος ο νόμος του Θεού: την Πεντάτευχο που είχε γράψει ο Μωυσής, καθώς και τα βιβλία των προφητών, τους Ψαλμούς, τις Παροιμίες του Σολομώντος και τόσα άλλα ιερά και διδακτικά βιβλία. Αυτό ήταν μια μεγάλη δωρεά και ευεργεσία του Θεού, που τους ξεχώριζε από τα άλλα έθνη, τα οποία ζούσαν στο σκοτάδι της πολυθειϊας και της ειδωλολατρίας με όλες τις δυσάρεστες συνέπειες στη ζωή τους. Αν όμως ήταν προνομιούχοι οι Ιουδαίοι, πολύ περισσότερο είμαστε προνομιούχοι εμείς οι Χριστιανοί. Εκείνοι είχαν την Παλαιά Διαθήκη, που ήταν απλώς «παιδαγωγός εις Χριστόν» (Γαλ. 3:24), είχε δηλαδή σκοπό να τους προετοιμάσει να δεχθούν τον Χριστό και να τους οδηγήσει σε αυτόν· εμείς έχουμε την Καινή Διαθήκη, που είναι εκπλήρωση και πραγματοποίηση των υποσχέσεων του Θεού για τη σωτηρία μας. Σ' εκείνους ο Θεός είχε αποκαλυφθεί περιορισμένα, με σκιές και εικόνες· σ' εμάς αποκαλύφθηκε πληρέστερα, όσο είναι δυνατόν στην ανθρώπινη φύση να τον γνωρίσει. Σ' εκείνους είχε δώσει έναν ηθικό νόμο προσωρινό, ανάλογο με τη διανοητική τους κατάσταση και τις αδυναμίες τους· σ' εμάς έδωσε τον τέλειο και ανυπέρβλητο ηθικό νόμο του Ευαγγελίου. Ας ευλογούμε και ας ευχαριστούμε τον Θεό για τις ανεκτίμητες αυτές δωρεές του και ας φροντίζουμε να φανούμε άξιοι της ευνοίας του.

β'. Ο συντάκτης του προλόγου κάνει μια φιλολογική παρατήρηση, που έχει ιδιαίτερη σημασία για μας τους Έλληνες. Λέει δηλαδή ότι, όταν ένα κείμενο μεταφράζεται από μια γλώσσα σε άλλη, δεν μπορεί να

αποδοθεί με ακρίβεια, όση προσπάθεια και αν καταβάλει ο μεταφραστής. Γιατί η κάθε γλώσσα έχει την ιδιαιτερότητά της, τις ιδιορρυθμίες της, που δεν έχουν αντιστοιχία σε άλλες γλώσσες. Γι' αυτό λένε οι φιλόλογοι ότι καμιά μετάφραση δεν μπορεί να φτάσει την ομορφιά του πρωτοτύπου. Εδώ ακριβώς βρίσκεται η σημασία που έχει για μας η γενική αυτή αρχή. Η Καινή Διαθήκη γράφτηκε στη γλώσσα μας, στην ελληνική γλώσσα, και από αυτήν μεταφράσθηκε σε όλες τις άλλες γλώσσες. Οι θεολόγοι όλων των άλλων λαών καταφεύγουν στο ελληνικό κείμενό της, όταν θέλουν να κατανοήσουν με ακρίβεια τα νοήματά της. Εμείς την έχουμε στη γλώσσα μας. Και είναι αυτό μια ιδιαίτερη εύνοια του Θεού και ένα ακόμη προνόμιο, που μας γεννά όμως πρόσθετες υποχρεώσεις. Ας προσπαθούμε λοιπόν να διαβάζουμε την Καινή Διαθήκη στο πρωτότυπο κείμενό της. Βέβαια η γλώσσα της σήμερα είναι για μας κάπως δύσκολη, γιατί δεν είναι ακριβώς αυτή που μιλούμε· με τη βοήθεια όμως των ερμηνευτικών βιβλίων, που ευτυχώς έχουμε άφθονα στη διάθεσή μας, και με τον φωτισμό του Θεού μπορούμε να κατανοήσουμε και να απολαύσουμε το πρωτότυπο και να το κάνουμε κτήμα μας και οδηγό μας.

γ'. Ο συγγραφέας του βιβλίου, ο Ιησούς ο υιός του Σειράχ, είχε ασχοληθεί πολύ με τη μελέτη των αγίων Γραφών και είχε αποκτήσει βαθιά γνώση των θείων αληθειών που περιέχονται σε αυτές. Αυτή τη γνώση δεν την κράτησε για τον εαυτό του, αλλά θέλησε να τη μεταδώσει και σε άλλους, για να γνωρίσουν και εκείνοι τη θεία σοφία και να προσδεύσουν στην πνευματική ζωή. Σκέφθηκε ότι το τάλαντο που του είχε δώσει ο Θεός δεν έπρεπε να το κρύψει στη γη, αλλά να το εκμεταλλευθεί και να το πολλαπλασιάσει. Και γι' αυτό αποφάσισε να γράψει το βιβλίο αυτό, ώστε και άλλοι να ωφεληθούν, μαθαίνοντας το θέλημα του Θεού και αποκτώντας την αληθινή σοφία. Το παράδειγμά του μας θυμίζει ένα καθήκον μας. Ποιο είναι αυτό; Όσοι γνωρίσαμε τον νόμο του Θεού και ωφεληθήκαμε από τη γνώση αυτή, να συνιστούμε και σε άλλους τη μελέτη της αγίας Γραφής και να τους παρακινούμε σε αυτό, αλλά και να τους βοηθούμε ανάλογα με τις ικανότητές μας. Όσοι μπορούν να γράψουν, ας γράψουν. Όσοι μπορούν να κηρύττουν, ας κηρύττουν. Όλοι ας βοηθούμε ανάλογα με τις δυνάμεις και τις ικανότητές μας, για να γνωρίσουν όσο το δυνατόν περισσότεροι αδελφοί μας τους θησαυρούς του λόγου του Θεού.

δ'. Ένας πολύ σπουδαίος τρόπος για τη διάδοση του θείου λόγου είναι η διάδοση της αγίας Γραφής, αλλά και άλλων βιβλίων που βοηθούν στην κατανόησή της. Αυτό ακριβώς έκανε ο εγγονός του Ιησού. Βρήκε το βιβλίο του παππού του· το διάβασε και ωφελήθηκε από αυτό· και σκέφθηκε ότι το πνευματικό και ωφέλιμο αυτό βιβλίο δεν έπρεπε να μείνει κτήμα λίγων ανθρώπων, αλλά να το γνωρίσουν όσο το δυνατόν περισσότεροι. Το μετέφρασε λοιπόν στην ελληνική γλώσσα, τη γλώσσα που εκείνη την εποχή γνώριζαν και μιλούσαν πολλοί λαοί, ώστε όχι μόνο οι Ιουδαίοι που δεν ήξεραν εβραϊκά, αλλά και οι Έλληνες και πολλοί άλλοι να απολαύσουν και να χαρούν το ωραίο αυτό βιβλίο και να ωφεληθούν πνευματικά. Η διάδοση ωφελίμων βιβλίων, και μάλιστα πνευματικών και ψυχωφελών βιβλίων, αποτελεί έργο αγαθό και είναι μεγάλη προσφορά στον συνάνθρωπό μας. Σε μια εποχή μάλιστα σαν τη δική μας, που κυκλοφορούν άπρεπα και ψυχοφθόρα έντυπα, η υποχρέωση αυτή παίρνει ιδιαίτερη σημασία και γίνεται πιο επιτακτική. Ευτυχώς εκδίδονται και κυκλοφορούν στην εποχή μας άφθονα πνευματικά βιβλία, όσα ίσως σε καμιά άλλη εποχή.

Αυτά λοιπόν ας τα διαδίδουμε. Ας τα δίνουμε στα παιδιά μας· ας τα προσφέρουμε στους συγγενείς και στους φίλους μας, με τη βεβαιότητα ότι τους προσφέρουμε το καλύτερο δώρο, ένα δώρο που θα τους προξενήσει αιώνια ωφέλεια.

ε'. Ο μεταφραστής της Σοφίας μας δίνει μια ωραία συμβουλή για τη μελέτη της αγίας Γραφής. Μας παρακαλεί «μετ' ευνοίας και προσοχής την ανάγνωσιν ποιείσθαι». Μας συνιστά δηλαδή να διαβάζουμε το βιβλίο αυτό και όλα τα βιβλία της αγίας Γραφής όχι με επιπολαιότητα και απροσεξία, αλλά με ενδιαφέρον και προσοχή μεγάλη. Η αγία Γραφή δεν είναι ένα τυχαίο βιβλίο· δεν είναι ένα από τα πολλά που γράφονται και κυκλοφορούν. Είναι ο βασιλεύς των βιβλίων. Είναι το βιβλίο που γράφτηκε από χέρια ανθρώπων, αλλά με την έμπνευση και τον φωτισμό του Θεού. Είναι το βιβλίο, στο οποίο ο ίδιος ο Θεός μας αποκαλύπτει τον εαυτό του και μας διδάσκει το θέλημά του. Είναι το βιβλίο της ζωής και της σωτηρίας.

Οφείλουμε λοιπόν να το παίρνουμε στα χέρια μας με μεγάλη ευλάβεια και να το μελετούμε με πολύ ενδιαφέρον και βαθιά προσοχή.

Τότε θα μας αποκαλυφθούν οι θησαυροί του, και η ψυχική μας ωφέλεια θα είναι μεγάλη.

**Από το βιβλίο: Πρωτοπρεσβυτέρου Κωνσταντίνου Παπαγιάννη,
ΟΜΙΛΙΕΣ ΣΤΗ ΣΟΦΙΑ ΣΕΙΡΑΧ. Εκδόσεις «Το Περιβόλι της Παναγίας»,
Θεσσαλονίκη 2019, σελ. 12.**

Πηγή : <https://www.koinoniaorthodoxias.org/>